

„Zlat, kronan stoječi lev v modrem polji; nad tem tri čelade z rogovi: na prvej dva rogova, jeden navspol modro-rumen, drugi rumeno-moder, na drugej rastoč rumen lev in na tretjej žolto-modra razdeljena perót“.

Ko so Francozi l. 1809. od treh strani napadli Avstrijo, prišli so čez Beneško i na Kranjsko. Njih čete pomikale so se po Dunajskeji cesti dalje skozi Črni Graben. Zasedli so Kranjsko, katerej, zjedinjenej z delom Hrvatske in Dalmacije, so dali imé Ilirije.

(Dalje prih.)

## Književnost.

„Slovenska slovnica za prvence“. Spisal Andrej Praprotnik. Šesti popravljeni in pomnoženi natis. Veljá zvezana v platnemem hrbtu 32 kr. — V Ljubljani, 1887. Založil pisatelj. Natisnil J. R. Milic. Naprodaj v J. B. Milicevi tiskarni. — Ta šesti natis „Slovenske slovnice za prvence“ je z ukazom nj. eksc. gospoda mlnistra za bogočastje in uk z 8. marcija 1888. l., št. 332 kot učbena knjiga na splošnih ljudskih šolah sè slovenskim učnim jezikom dopuščen.

**Strlje Tomova koča** ali življenje zamorcev v robnih državah svobodne severne Amerike. Angleški spisala Henrieta B. Stowe. Iz nemškega poslovenil Fr. Malavašič. Drugi popravljeni natis. V Ljubljani. Založil in izdal Janez Giontini. 1888., m. 8. 228 str. S štirimi lesorezi. Cena v polplatno vezani knjigi 70 kr., s pošto 75 kr. Ta knjiga je prav primerna knjižnicam za (večje) učence.

**Stritarjevih zbranih spisov** izšel je užé 38. snopič.

## Dopisi.

**Iz Maribora.** Pesmarico za slovenske ljudske šole v treh delih bode izdal Gabrijel Majcen. Prva stopnja na podlogi Miklošičeve »Začetnice in prvega berila«, Praprotnikovega »Abecednika«, Razinger-Zumerjevega »Abecednika« in »Prvega berila« istih dveh sestavljateljjev, torej vseh beril za prvo stopnjo, se dobi užé o velikonočnih praznikih pri založniku Th. Kaltenbrunner-ju, bukvarju v Mariboru. Knjižica, ličnega formata in trpežno vezana, obseza 54 pesmi z napevi, katerim je pridjan tudi drugi glas, naj ga pojó učenci, ali naj ga godé učitelj. Napevi so, kar priznajo strokovnjaki, ki so rokopis videli, lepi in se bodo gotovo naši mladini kmalu prikupili. Ker so pesmi zajete le iz navedenih beril, ni dvomiti, da vis. c. kr. ministerstvo to neobhodno nam potrebno učilo potrdi. En komad veljá 15 kr., dvanajstim pridava se jeden povrhu. Druga stopnja na podlogi »Drugega berila« in razširjena z najlepšimi užé potrjenimi in pevajočim učencem primernimi pesmami izide štirinajst dni pozneje po ravno isti ceni. Tretja stopnja utegne iziti v jesen. (»Popotnik«.)

**Iz Postojinskega okraja.** V dopolnilo na zadnji svoj dopis o posvetovalnem shodu za ustanovitev učiteljskega društva za Postojinski okraj se usojam gg. sotrudnikom in sotrudnicam i šolskim prijateljem še to-le poročati. Da ne bi imel kedó nepotrebnih skrbi, moram omeniti, da sem omenjeni shod naznanil pravočasno Postojinskemu c. kr. okr. glavarstvu, koje mi je poslalo v dopisu z dnó 16. marca t. l., štev. 3867 nastopni ugodno rešeni odlok:

In Gemässheit der Bestimmungen des §. 2. des Gesetzes vom 15. November 1867 über das Versammlungsrecht, Nr. 135, R. G. Bl., bescheinige ich hiermit den Erhalt Ihrer Anzeige vom 15. März 1888, betreffend die Einberufung einer auf geladene Gäste nicht beschränkter Versammlung nach St. Peter, welche dort am 3. April d. Jahres, 4 Uhr nachmittag in den Gasthauslokalitäten des Herrn Korošec zur Vorbesprechung behufs Bildung eines Bezirkslehrervereines abgehalten werden soll.

K. k. Bezirkshauptmannschaft in Adelsberg den 16. März 1888.

Zbašnik m/p.

Pravila ima pisatelj teh vrstic užé pripravljena. Zberimo se torej dné 3. aprila v mnogobrojnem številu v Št. Petru ter pokazimo se, da smo zavedni in uneti za ugled svojega stanú.

Časi so vzbiljni ter združitive nam je treba, da bomo zamogli združeni v jedno telo delovati v prosep šolstva ter v korist učiteljstva slovenskega.

„Na delo tedaj, ker resnobni so dnovi,  
A delo in trud naj Bog blagoslovi!“

— mn —

**Iz Blagovice.** Upam, da mi p. n. gg. deželni poslanci ne bodo v zelo šteli, če jim povem, da so prošnje ljudskih učiteljev za izboljšanje njihovega gmotnega stanja vendar le malo preveč površno pretresovali, kajti učiteljstvo je postalo vsled novih šolskih postav faktor, s katerim je treba tudi računati ter mu gmotno pomagati, sicer bomo opešali ter ne bomo mogli izvrševati zvišene naloge, koje nam ljudstvo in država nakladata. Živež postaja vedno dražji; oblačiti se moramo stanu primerno in skoro moralično prisiljeni smo, da moramo vsako národno društvo in podjetje podpirati; kje so potem še razni šolski časopisi in knjige, da se moramo naobraževati? Pa vse to bi znabiti še zmagoval neoženjen učitelj. Kaj je pa pričeti oženjenemu učitelju z kopicó otrok, katere mora svojemu stanu primerno vzgojevati? — Tako dopisovalec »Učiteljskemu Tovarišu« v 4. številki.

V kratkih potezah izrečene so vse naše težnje. Dovoliti blagovolite pa še meni, da i jaz o tej važni reči spregovorim.

Kaj nam je storiti sedaj, ko je deželni zbor odklonil, nam zboljšati plače? Prosim složno za povišanje plač, kakor jih imajo naši sotrudniki na Koroškem. Gospod dopisovalec trdi, da bi se letni troški zvišali za celih 48.500 gld. Na podlogi popolno verjetnih statističnih dat, podajam vam tukaj, dragi tovariši »Pregled« učiteljskih plač, kakoršne bi nastale, da se nam uredé plače, kakor jih je uredil deželni zbor koroški.

### Plače učiteljev.

po gld.	10%	80%	60%	V k u p	
700	23	—	—	16.100	} 220.789 gld.
600	46	—	—	27.600	
540	154	28	25	103.265	
480	83	51	50	73.824	

Ako odštejemo od te vsote 6 učiteljskih plač (deželni odbor navel jih je 454, jaz 460) po 400 gld. Z 2.400 gld., znašala bi vkupna svota 218.389 gld. mimo sedanjih 208.200 gld. Razloček znašal bi samo še 10.189 gld. Od te vsote pa bi se še lahko, kakor sem užé nekje drugje pisal, pri točki: »podpora učiteljem«, odbilo 4.100 gld. Na ta način pa deželni zbor ne poviša učiteljskih plač za več nego samo za 6.089 gld.

Ogledimo si pa sedaj še denarno stanje, ako se nam dovolé petletnice po 50 gld. Provizoričnih učiteljev in učiteljic

je 75 in 79 stalnih učiteljic. Odštejemo te od vkupne vsote 460, vidimo, da dobiva potem le 306 učiteljev petletne doklade po 50 gld. Prvo leto bi se dežela obremenila z novimi 610 gld.; zadnje to je 30. leto se le s 15.300 gld. Gospóda moja! številke jasno govore. Prvo leto plačala bi dežela vsem učiteljem 6.699 gld., a še le 30. leto 21.389 več kot sedaj. Kateri učitelji — slišim marsikoga prašati, naj bi pa po tvojem mišljeni dobivali plače I., II., III. in IV. plačilnega razreda? Na to odgovarjam:

Plačo I. razreda, vodje štírirazrednic. (Ker se dve trirazrednici v kratkem razširiti, bode jih potem ravno 23). V drugi plačilni razred vrsté naj se vsi nadučitelji trirazrednic, vsi drugi učitelji štírirazrednic in nekaj nadučiteljev dvorazrednic. V tretji razred nadučitelji dvorazrednic, vsi drugi učitelji trirazrednic in vsi tretji in četrti učitelji štírirazrednic, vse učiteljice dekliskih dvorazrednic in nekaj učiteljev enorazrednic. Plačo četrtega plačilnega razreda dobivajo ostali učitelji enorazrednic, vse učiteljice tro- in dvorazrednic. Učiteljice tro- in dvorazrednic, ali ne tudi učitelji? Ne! kajti obligaten predmet za deklice so tudi ženska ročna dela, zato naj pa bode na vsaki tro- in dvorazrednici po ena učiteljica. Vsako tako izpraznjeno mesto moralo bi se razpisavati za učiteljice, vsaj bi vendar ne bilo treba za ženska ročna dela 1.200 gld. podpore dovoljevati.

Res, da bi bili začasni učitelji slabo plačani, a pomisliti je, da v isti meri lahko neoženjen s 300 gld. živi, kakor oče s kopicó otrok, koje ima stanu primerno vzgojevati. Povsod je avancement, le učitelj na Kranjskem je, kadar se stalno nastavi »degradiran«. To je krivica.

Mislím, da ste me, dragi tovariši, to je moj namen, razumeli. »Prosíte in se vam bode dalo«, pravi sv. pismo. Tudi jaz vam kličem: Prosimo, a prosimo složno in uspeh nam je gotov.  
*P. Pogačnik.*

**Iz Ljubljane.** (Zahvala). Slavno društvo kranjske hranilnice je v svojem občnem zboru 22. preteč. m. v podporo ubogim učencem I. mestne 5razr. deške ljudske šole podelilo 150 gld. in v podporo ubogim rokodelskim učencem v obrtniški pripravljalnici pri tej šoli pa 50 gld., za katera blagodušna darova se imenu obdarovancev prísérčno zahvaljuje  
*voditeljstvo*

I. mestno deške ljudske šole.

— (Zahvala). Slavna deželna hranilnica v Ljubljani je tudi letos, kakor druga leta podarila »Národní Šoli« za napravo učnih pripomočkov ubožnim šolam, lepo svoto 200 gld. Za ta mnogo cenjeni dar zahvaljuje se najtopleje  
*Odbor „Národne Šole“.*

### Premene pri učiteljstvu.

**Na Kranjskem.** Gspdc. Emilija Gusl, podučiteljica na šesterorazredni mestni dekliški šoli v Ljubljani, imenovana je učiteljicam, in na njeno mesto pride gspdc. Marija Wessner, učiteljica v Krškem.

### Razpisi učiteljskih služeb.

**Na Kranjskem.** Učiteljeva in šolskega voditelja služba v Razdrtem s 400 gld. letne plače in s 30 gld. opravilne doklade in s stanovanjem se bode stalno umestila. Prošnje naj se postavnim potom do 30. marcija 1888. l. vlagajo pri c. kr. okrajnem šolskem svétu v Postojini. Na dvorazredni ljudski šoli v Koprivniku se bode stalno, ali začasno umestila druga učiteljska služba s 400 gld. letne plače. Prošnje naj se predpisanim potom do 8. aprila 1888. l. vlagajo pri c. kr. okrajnem šolskem svétu v Kočevji.

## Naznanilo.

Najprikladnejše darilo za piruhe so: **Josip Cimpermanove pesmi**, ki so izšle ravno kar pri podpisani knjigotržnici — založnici, kjer se dobivajo, kakor se je užé naznanilo, mehko vezane po 1 gld. 20 kr., elegantno v platno vezane z zlatim obrezkom pa 2 gld. Poštšina vsakemu zvezku je 10 kr. — Naročnina se pošilja najprikladneje s poštnimi nakaznicami.

Da so Josip Cimpermanove pesmi vsega priporočila vredne, treba nam pač ni trditi; o tem so izvestno uverjeni vsi prijatelji leposlovju našemu, ki so kedaj čitali: Dunajski in „Ljubljanski Zvon“, „Kres“ itd. — In takisto sodijo o njih prvi književniki naši. Izborni naš pesnik je zbral plodove svojega uma in srca v skupino, katero tukaj ponujamo vsemu inteligentnemu občinstvu slovenskemu nádejé se, da nas pri našem podjetji izdatno podpira na prospéh in část književnosti naše.

**Janez Giontini**

v Ljubljani.

**Listnica upravištva.** Vsem p. n. gg. naročnikom uljudno naznanjamo, da ni bil naš namen, le nekaterim gg. naročnikom ustaviti „Učit. Tovariša“, marveč smo hoteli s tem jedino le stvar urediti; ako réda ni, se vé, da je potem nemogoče dalje kaj voditi. — Naznanili smo v I. številki letošnjega leta, da prosimo vse one gg. doseďanje naročnike, kateri želé „Učit. Tovariša“ še dalje dobivati, da nam blagovolé vsaj naznaniti po dopisnici; a bilo je zaman. Tja v en dan pa tiskarna gotovo ne more pošiljati ničesar, ker vsiljevati komu kaj ni lepo, a brezplačno pošiljati pa — ni mogoče. To zadevo smo sedaj uredili in nádejamo se, da so tako zadovoljni vsi p. n. gg. naročniki, kateri so nam ostali zvesti ter podpirajo naš edini slovenski učiteljski list na Kranjskem.  
*Upravištvo.*